

Yrittäjyys

Hyvät ideat muuttavat maailmaa. Kompassi, polkupyörä ja Facebook ovat esimerkkejä keksinnöistä, joiden avulla ihmisten arki on nykyään erilainen. Suurin osa mullistavista sovelluksista jäisi kuitenkin pimementoon ilman henkilöitä, jotka osaavat jalostaa parhaat ajatukset markkinoille. Heitä kutsutaan yrittäjiksi.

Yrittäjyys kumpuaa luovuudesta ja rohkeudesta. Siitä, että tekee asioita muita paremmin, tai ryhtyy sellaiseen, mihin kukaan muu ei aikaisemmin ole uskaltanut tai osannut. Yrittäjyys on erehtymisten ja onnistumisten synnyttämää tietoa ja taitoa. Se on ennen kaikkea tapa elää, ei vain pelkkä työnteon muoto.

Yrittämiseen kuuluu joskus myös vastoinkäymisiä ja melkein aina kovaa työtä. Niiden ansiosta onnistumiset tuntuvat makeammilta, ja oma ammattitaito syvenee. Yhä useampi korkeasti koulutettu valitsee yrittäjyyden siksi, että siinä todellinen vapaus ja vastuu ovat useimmiten paljon suurempia kuin palkkatyössä. Yrittäjä päättää itse omista asioistaan.

Kun aloitat opintojasi, muista, että ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa kautta maan on hyvät mahdollisuudet tutustua yrittäjyyteen. Yritystoyminnan perustiedot ovat yleissivistäviä. Niiden hallitsemisesta on hyötyä missä tahansa ammatissa teologiasta eläinlääketieteeseen, ryhdyitpä sitten jossain vaiheessa uraasi yrittäjäksi tai et.

Yrittäjyys ei ole vain markkinointia ja myyntityötä. Se on ennen kaikkea kyseenalaistamista ja kehittymistä, uteliaisuutta ja peräänantamattomuutta. Parhaimmillaan yrittäjyyteen perehtyminen tapahtuu muun opiskelun ohessa. Yrittäjyyttä oppii, kun etsii asioihin uusia näkökulmia valmiiden vastausten päättämisen ohella.

Kuva: Lehtikuva Oy/
Valtioneuvoston kanslia

Luovuuden ja yritteliäisyyden vapauttamiseen tarvitaan paitsi rohkeutta, myös osaamista. Kannustan sinua kartuttamaan yrittäjyyteen liittyviä taitojasi jo pian alkavien opintojesi aikana. Yrittävän mahdollisuudet ovat rajattomat!

Mauri Pekkarinen
elinkeinoministeri

Minustako yrittäjä?

Tässä kappaleessa

Yrittäjyydelle on tilaa Suomessa
Suomalaisilla on myönteiset yrittäjyysasenteet
Näin perustan yrityksen

- Yrittäjävalmiuksia voi kehittää
- Perustamistoimenpiteet

Yrittäjän sosiaaliturva

Yrittäjäksi ammattikorkeakoulusta

CASE: Opinnot, verkostot ja työkokemus siivittivät
yrittäjän uralle

Yrittäjän ystävät

Yrittäjyydelle on tilaa Suomessa

Yrittäjyydelle on tilaa. Yhteiskunta muuttuu nopeasti ja ihmiset ostavat yhä enemmän erilaisia tuotteita ja palveluita. Erityisesti palvelusektorin yrittäjyys kasvaa nopeasti. Yritystoiminta lähtee liikkeelle useimmiten pienestä yrityksestä. Yrittäjistä 61 % on yksinyrittäjiä. Kasvun ja menestyksen myötä yritys voi kasvaa suureksi.

Vuoden 2006 lopussa Suomessa oli 250 378 yritystä ja yrittäjiä oli 229 500. Tämä on enemmän kuin koskaan. Lähes joka kymmenes työelämässä mukana oleva ryhtyy yrittäjäksi.

Alle 35-vuotiaiden yrittäjien osuus on suhteellisen pieni, 18 % yrittäjistä. Yrittäjien keski-ikä on melko korkea ja yritysten sukupolvenvaihdokset ja omistusten siirrot ovat nyt ajankohtaisia.

Naisyrittäjiä on noin 73 000 eli kolmannes kaikista yrittäjistä. Naisyrittäjistä 63 % toimii palvelualoilla. Julkisen sektorin palvelutuotannon avautuminen on ollut tärkeä kasvusäys erityisesti naisten yrittäjyydelle.

Yritystoiminta aloitetaan usein toiminimimuotoisena ja yritystoiminnan vakiintuessa ja laajetessa toiminta usein yhtiöitetään. Eri toimialoilla on kuitenkin suuria eroja yritysmuodoissa. Yrityksistä toiminimiä on 41 % ja osakeyhtiöitä 43 %.

Yrittäjien koulutustaso kohoaa samaan tahtiin kuin muunkin väestön. Yhä useampi yrittäjä on suorittanut korkeakoulututkinnon. Tämä johtuu esimerkiksi yritystoiminnan monimuotoistumisesta, kansainvälistymisestä sekä korkeakoulutettujen entistä paremmista tiedoista ja asenteista yrittäjyyttä kohtaan. Kaikista yrittäjistä vain noin 3 % on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon, mutta uusista yrittäjistä ammattikorkeakoulutaustaisten yrittäjien osuus on suurempi. Tämä johtuu esimerkiksi siitä, että ammattikorkeakoulujärjestelmä on vasta noin 15 vuotta vanha. Uusista yrittäjistä noin viidennes on suorittanut korkeakoulututkinnon.

Yrittäjien keskimääräiset veronalaiset tulot vuonna 2005 olivat 35 048 euroa. Kolmanneksella yrittäjistä oli alle 15 000 euron veronalaiset tulot. Yrittäjistä 55,5 prosenttia oli tuloiluokassa 15 000–55 000 euroa. Yli 55 000 euron veronalaiset tulot oli 14,4 prosentilla yrittäjistä. Näistä tuloista ansiotuloksi luettiin 72 % ja pääomatuloksi 28 %. Tuloista jäi verotuksen jälkeen käteen yrittäjälle keskimäärin 26 253 euroa, kun palkansaajilla jäi käteen keskimäärin 20 360 euroa.

Yrittäjien tulot

Tulot vuodessa

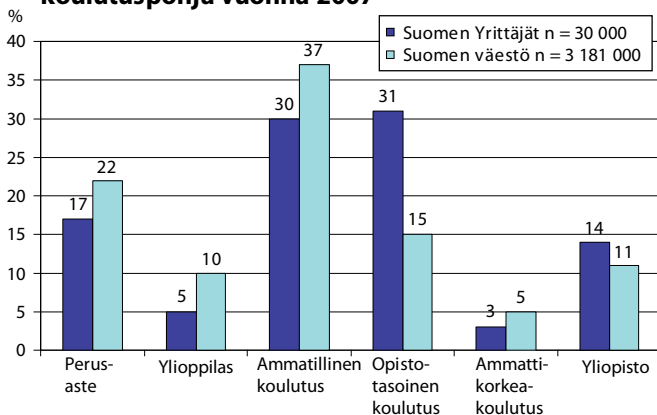
Alle 15 000 euroa *	27,7 %
15 000–55 000 euroa	56,7 %
Yli 55 000 euroa	15,6 %

* alle metalliteollisuuden minimipalkan

Lähde: Suomen Yrittäjät

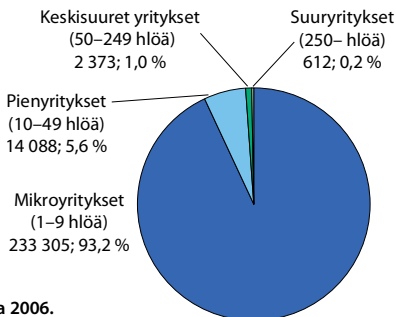
Koulutustaso kohoaa

Yrittäjien ja Suomen 20–64-vuotiaan väestön koulutus pohja vuonna 2007

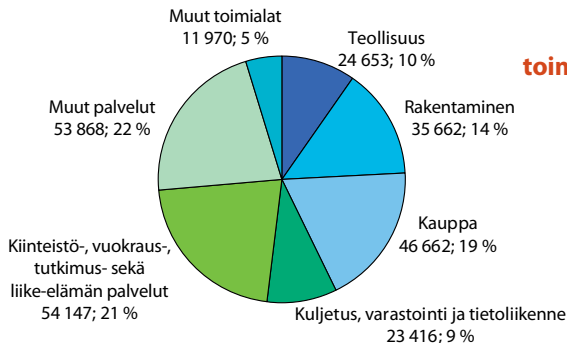

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 5/2007, Tilastokeskus 31.12.2006

Suomessa yritykset ovat pieniä Yritysrakenne Suomessa

Yhteensä 250 378 yritystä vuonna 2006.

Yritykset toimialoittain

Lähde: Tilastokeskus, Yrityсреkisteri 2006

Lisätietoa: www.yrittajyykskatsaus.fi, www.yrittajat.fi

Suomalaisilla on myönteiset yrittäjyysasenteet

Suomalaisten yrittäjyysasenteet ovat muuttuneet aiempaa myönteisemmiksi. Yrittäjyyden arvostus on noussut korkealle, lähelle maanpuolustustahdon arvostusta. Suomalaiset kokevat myös oman yrittäjyyden yhä mahdollisempänä. Tosin edelleen suurin osa, noin 55 % valitsisi mieluummin palkansaajauran. Kansalaisista 35 % oli mieluummin yrittäjä kuin palkansaaja. Lopulla noin 10 %:lla ei ole asiaan kantaa.

Jo toimivien yrittäjien keskeisimmät syyt yrityksensä perustamiseen liittyvät yrittämisen itsenäisyyteen, kuten yrittäjä voi olla oman itsensä pomo tai saa itse määritellä töitään. Muina motiiveina ovat esimerkiksi mahdollisuus rikastua ja mahdollisuus oman osaamisensa hyödyntämiseen.

Myös yhä useampi nuori on pohtinut yrityksen perustamista. 16–29-vuotiaista miehistä 76 % on pohtinut yrityksen perustamista ja naisista 65 %. Ammattikorkeakoulun suorittaneet ovat pohtineet yrityksen perustamista huomattavasti useammin kuin yliopistokoulutuksen suorittaneet.

Nuoret perustaisivat useimmiten jonkin palvelualan yrityksen. Erityisesti naiset ovat kiinnostuneita uudentyypisistä palvelualan yrityksistä kuten kodinsisutusalaista.

Nuoret haluavat lisää yrittäjyysopintoja ja työelämävalmiuksia lisääviä opintoja koulutukseen. Nuorista 70 % haluaa työssäoppimista runsaasti lisää opintoihin. Yli puolet haluaisi lisätä oppilaitoksiin esim. harjoitusyrityksiä, yritysvierailuja tai mahdollisuuksia kehittää omia tuotteita tai ideoita.

Yrittäjä saa olla oman itsensä pomo

Yrittäjäksi ryhtymisen puolesta puhuvat seikat

Lähde: Suomen Jobs and Society, 2005

Yrittäjävalmiuksia voi kehittää

Yrityksen perustamisen lähtökohtia ovat yrittäjäksi aikovan oma halu, tahto, yrittäjävalmiudet ja liikeidea, joiden varaan kannattava yritystoiminta rakennetaan. Hyvä liikeidea on yritystoiminnan menestymisen perusedellytys. Liikeidea on hyvä pukea liiketoimintasuunnitelmaksi, jossa arvioidaan suunnitellun liiketoiminnan kannattavuutta ja menestymismahdollisuuksia.

Yritystoiminnan aloittamiseen tarvitaan

- halu yrittää
- hyvä yritysidea
- hyvä ammattitaito
- kokemuksia työelämästä
- tietoja ja taitoja yrittämisestä
- riittävästi alkupääomaa.

Menestyvällä yrittäjällä on myös

- hyvä ammattitaito
- halu itsenäiseen työskentelyyn
- halu ottaa vastuuta ja riskejä
- kyky tehdä tuloksellista työtä
- kyky hakeutua hyödyllisiin verkostosuhteisiin
- perheen tuki.

Yrittäjän on oltava rohkea, kyettävä ottamaan riskejä, jotka ovat hallittavissa. Yhteistyökyky, ulospäin suuntautuneisuus ja täsmällisyys ovat välttämättömiä ominaisuuksia asiakassuhteissa ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Sitkeys, paineensietokyky ja vahva usko omaan yritysideaan auttavat yrittäjää vaikeinkin aikoina. Yrittäjäksi aikovalta edellytetään myös kunnossa olevaa taloutta.

Yrittämisessä tarvitaan samoja valmiuksia kuin työelämässä, opiskelussa tai vaikkapa harrastuksissa. Näitä ovat esim.

- ahkeruus
- oma-aloitteisuus
- palvelualttius
- sosiaaliset taidot
- joustavuus
- itseluottamus
- halua kehittyä
- luovuus
- tavoitteellisuus
- uskaliaisuus
- kyky tehdä valintoja
- neuvokkuus
- kyky vaikuttaa
- perustiedot yrittämisestä.

Osaaminen

Yrittäjäksi aikovalta edellytetään monipuolista osaamista, on tunnettava yrityksen toimiala, osattava tuotanto, markkinointi ja hallittava talousasioiden hoito. Myös yrityksen toimintaympäristön, markkinoiden ja kilpailijoiden tuntemus on tärkeää. Tärkein voimavara on ammattitaito, joka muodostuu koulutuksen ja kokemuksen kautta. Kaikkea ei kuitenkaan tarvitse osata, ammattitaitoa voi myös ostaa ulkopuolelta.

Yrittäjätesti

Yrittäjäominaisuuksia ja valmiuksia yrittäjyyteen voit testata mm. Finnvera Oyj:n yrittäjyystestin avulla. Testin tekemiseen kuluu aikaa n. 10–15 minuuttia. Tuloksena saat yhteenvedon vastauksistasi sekä niiden pohjalta vinkejä ja valittuja lisätietoviitteitä.

www.finnvera.fi -> **yrittäjätesti**

Yritysidea

Jokainen yritys tarvitsee toimintansa perustaksi kantavan toiminta-ajatuksen. Hyvä yritysidea ja sen pohjalta rakennettu toimiva liikeidea yhdistettynä osaavaan yrittäjään luovat yritystoiminnan onnistumisen edellytykset.

Markkinoilla kilpailu on kovaa ja useilla aloilla on ylitarjontaa. Yritysideaan perustuvan tuotteen on oltava kilpailijoiden tuotteita parempi, tuottavampi ja omaperäisempi. Kansainvälistyminen lisää kilpailua, mutta toisaalta tuo myös uusia mahdollisuuksia.

Miten yrittäjäksi tullaan?

Syyt ryhtyä yrittäjäksi vaihtelevat paljon. Syitä on monia ja ne liittyvät toisiinsa. Syitä ovat esimerkiksi hyvä liikeidea, perheen yritystoiminnan

Ryhtyisinkö yrittäjäksi?

Nuorten ajatuksia yrittäjyydestä

(N = 417, ikä 16–29 v.)

		En perusta yritystä %	Pohdin yrityksen perustamista %	Ei vastausta
Koko aineisto	kaikki	27	69	4
Sukupuoli	nainen	33	65	2
	mies	17	76	6
Koulutustausta	ei tutkintoa	23	74	3
	ammattillinen koulutus	25	69	6
	ammattikorkeakoulu	32	68	0
	korkeakoulu	38	53	10

Lähde: Paakkunainen, K., "Alkaisinko yrittäjäksi?", 2007.

jatkaminen, harrastuksessa saavutettu osaaminen, hyvä osaaminen josakin asiassa, mahdollisuus hankkia toimeentulo, tilaisuus, sattuma tai tarjous sekä toisen yrittäjän esimerkki.

Perustamistoimet

Suunnittelu

Menestyvä yritystoiminta perustuu huolelliseen suunnitteluun, jolla voidaan vähentää huomattavasti yritystoimintaan liittyviä riskejä. Suunnittelun on katettava koko yritystoiminta.

Yrityksen perustamisen vaiheet

- 1) Oma halu ja tahto aloittaa yritystoiminta.
- 2) Liiketoimintasuunnitelman laatiminen. Liiketoimintasuunnitelman laatimiseen saa apua mm. Uusyrityskeskuksista ja TE-keskuksista.
- 3) Yritysmuodon valinta (toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta).
- 4) Yritystoiminnan luvanvaraisuuden selvittäminen. Luvanvaraista elinkeinotoimintaa ovat mm. sairaankuljetus, vartiointi- ja taksitoiminta. Lupaviranomaisia ovat kaupungit, kunnat, lääninhallitukset ja ministeriöt.
- 5) Perustamisilmoitus yritystietojärjestelmään (www.ytj.fi).
- 6) Perustamisilmoituksella voidaan ilmoittautua myös kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvolliseksi, ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin.
- 7) Kirjanpidon järjestäminen ja tarvittavien vakuutusten ottaminen.

Perustaminen ja vastuut

Yritystoimintaa aloitettaessa tärkeä ratkaisu on yritysmuodon valinta. Yrityksen tulevan toiminnan luonne vaikuttaa olennaisesti yritysmuodon valintaan. Myös pääoman tarpeella sekä yrityksen perustamiseen ja toimintaan osallistuvien henkilöiden lukumäärällä on oma merkityksensä. Osakeyhtiö, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja toiminimi ovat verotuksellisesti kaikki jossain määrin eri asemassa.

Yrityksen perustamiseen liittyvät toimet ja ilmoitusvelvollisuudet vaihtelevat perustettavan yrityksen yhtiömuodon mukaan. Kaikki elinkeinonharjoittajat ovat kuitenkin velvollisia tekemään perustamisilmoituksen. Mikäli perustettavan yrityksen elinkeinotoiminta on luvan- tai ilmoituk-

senvaraista pitää elinkeinotoiminnan harjoittamiselle hakea toimilupaa tai tehdä ilmoitus ennen toiminnan aloittamista. Tietoa yrityksen perustamiseen on saatavilla patentti- ja rekisterihallituksen internet-sivuilla.

Toiminimen perustaminen ja vastuut

Toiminimen perustamiseen ei tarvita erillistä perustamisasiakirjaa. Yksityinen elinkeinonharjoittaja tekee kaikki sitoumuksensa ja solmii sopimukset omalla nimellään. Siten toiminimen harjoittaja vastaa kaikista tekemistään sitoumuksista kaikella liikkeeseen kuuluvalla ja henkilökohtaisella omaisuudellaan.

Avoimen yhtiön perustaminen ja vastuut

Avoin yhtiö syntyy, kun kaksi tai useampi yhtiömies sopii elinkeinon harjoittamisesta yhteisen tarkoituksen saavuttamiseksi. Yksi yhtiömies ei voi perustaa avointa yhtiötä. Yhtiösopimus voi olla vapaamuotoinen, mutta käytännössä se on aina tarpeen tehdä kirjallisesti. Avoimen yhtiön toiminimessä tulee olla sanat "avoin yhtiö" tai yhtiömuoto tulee ilmaista muulla tavoin esimerkiksi sanana "yhtiö". Avoimen yhtiön oma pääoma muodostuu yhtiömiesten yhtiöön sijoittamista panoksista. Avoimen yhtiön jokaisella yhtiömiehellä on oikeus itsenäisesti päättää yhtiötä koskevista asioista ja heidän tulee myös hoitaa näitä asioita henkilökohtaisesti. Yhtiömiesten vastuu suhteessa ulkopuoliseen on rajatonta, henkilökohtaista ja omavelkaista. Yhtiömiehet voivat sopia keskinäisestä vastuunjaostaan, mutta suhteessa ulkopuoliseen kukin vastaa periaatteessa kaikista yksin. Avoimen yhtiön yhtiömiesten välisiä suhteita sääntelee ja yhtiösopimusta täydentää laki avoimista ja kommandiittiyhtiöistä.

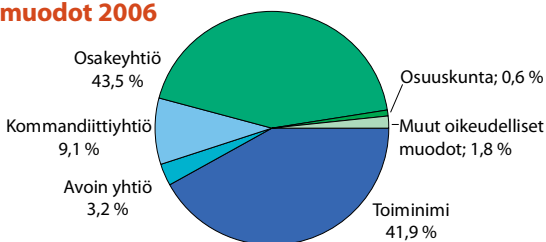
Kommandiittiyhtiön perustaminen ja vastuut

Kommandiittiyhtiö perustetaan kirjallisella sopimuksella, jonka allekirjoittavat kaikki osakkaat. Sopimus on lähes samanlainen kuin avoimessa yhtiössä ja sitä täydentää laki avoimista ja kommandiittiyhtiöistä. Lisämääräykset koskevat äänettömän yhtiömiehen panosta ja tälle maksettavaa voitto-osuutta.

Kommandiittiyhtiön toiminimessä tulee ilmetä yhtiöön muoto. Se voi olla sana kommandiittiyhtiö tai lyhenne ky. Nimessä voi olla osana vastuunalaisen yhtiömiehen nimi. Nimi voi myös olla kokonaan ns. sepitenimi.

Kommandiittiyhtiön yhtiömiehet sijoittavat yhtiöön pääomapanoksen. Vastuunalainen yhtiömies voi sijoittaa panoksenaan rahaa, tavaraa tai

Yritysmuodot 2006

Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisteri

esimerkiksi työpanoksen. Äänetön yhtiömies sijoittaa yhtiöön rahanarvoista omaisuutta. Vastuunalainen yhtiömies toimii yhtiössä samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin avoimen yhtiön yhtiömies. Äänetön yhtiömies ei pelkän osakasasemansa perusteella voi osallistua yhtiön toimintaan eikä ole vastuussa yhtiön velvoitteista.

Osakeyhtiön perustaminen ja vastuut

Osakeyhtiö perustetaan siten, että osakkeenomistajat tekevät kirjallisen perustamissopimuksen ja allekirjoittavat sen. Allekirjoituksella osakkeenomistaja merkitsee perustamissopimuksesta ilmenevän määrän osakkeita. Perustamissopimuksessa on mainittava mm. kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet, yhtiön hallituksen jäsenet, yhtiön tilintarkastajat ja myös toimitusjohtaja, jossa yhtiöllä on sellainen. Osakeyhtiön perustamispaketti löytyy patentti- ja rekisterihallituksen internet-sivuilta.

Osakeyhtiön vähimmäispääoma on 2500 euroa. Osake voidaan maksaa rahassa tai rahan sijaan kokonaan tai osittain muulla omaisuudella (apportti). Osayhtiö syntyy rekisteröitymisellä eli silloin kuin patentti- ja rekisterihallitus merkitsee sen kaupparekisteriin.

Ylintä päätäntävaltaa käyttää osakkeenomistajien muodostama yhtiökokous. Yhtiöllä on aina oltava hallitus, joka huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus valitsee toimitusjohtajan, joka ei kuitenkaan ole pakollinen pienissä yhtiöissä.

Osuuskunnan perustaminen ja vastuut

Osuuskunnan perustajia tulee olla vähintään kolme. Osuuskunta on luonteeltaan yhteisö, jonka jäsenmäärää ja osuuspääomaa ei ole ennalta määrätty. Osuuspääoma muodostuu jäsenten osuusmaksuista ja muis-

ta säännöissä määrätystä maksuista. Osuuskunnan tarkoituksena ei ole hankkia voittoa jäsenille. Osuuskunta on velvollinen tekemään perusilmoituksen kaupparekisteriin.

Lisätietoa: www.prh.fi, www.yrityssuomi.fi

Yrittäjäksi ammattikorkeakoulusta

Ammattikorkeakouluista valmistuneiden yrittäjyysaktiivisuus on vielä vähäistä. Vain noin 2 % toimii yrittäjänä viiden vuoden kuluttua opinnoistaan. Yrittäjyysaktiivisuus vaihtelee koulutusaloittain sekä ammattikorkeakouluittain. Yrittäjyysaktiivisuus kasvaa ja ammattikorkeakoulut ovat lisänneet voimakkaasti yrittäjyysopetusta ja -tutkimusta sekä yhteistointaansa alueensa yrittäjien kanssa.

Ammattikorkeakoulut tekivät vuonna 2005 yhteisen **yrittäjyysstrategian**, jonka tavoitteena on vahvistaa ammattikorkeakoulujen roolia yrittäjyyden edistäjänä muuttuvassa globaalissa toimintaympäristössä. Yrittäjyysstrategian lähtökohtina ovat seuraavat ammattikorkeakouluja koskevat trendit:

- yrittäjyyden merkitys muuttuvassa yhteiskunnassa kasvaa
- yrittäjyys toimeentulon lähteenä lisääntyy - tilaa uudelle yrittäjyydelle
- korkeakoulutettujen yrittäjien osuus kasvaa varsin nopeassa tahdissa
- innovaatioihin perustuva yrittäjyys korostuu tulevaisuudessa
- yrittäjänpolven vaihdosten edistämisessä ammattikorkeakouluilla on vahvistuva rooli
- ammattikorkeakouluilla on aluepoliittinen tehtävä uuden yrittäjyyden edistämisessä ja olemassa olevien yritysten kilpailukyvyyn parantamisessa.

Ammattikorkeakoulujen tavoitteena on muun muassa, että joka seitsemäs AMK-tutkinnon suorittanut toimii yrittäjänä 10 vuoden kuluessa tutkinnon suorittamisesta. Jokainen tutkinnon suorittanut on saanut tietoa yrittäjyydestä ja omaksunut yrittäjyysasenteita. Vuonna 2015 neljä kymmenestä yrittäjästä on suorittanut tutkinnon ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yritystoiminnan lopettaminen on selvästi keskimääräistä alhaisempi ja yritykset ovat vahvasti innovaatio- ja osaamispohjaisia.

Ammattikorkeakouluissa yrittäjyysopintoja on sisällytetty moniin koulutusohjelmiin. Useissa koulutusohjelmissä yrittäjyys on pakollisina opin-

toina, mutta yleensä se on valinnainen aihe. Yrittäjyysopinnojen laajuus ja pakollisuus vaihtelee ammattikorkeakouluittain. Kaikilla ammattikorkeakouluilla on yrityshautomotoimintaa. Yrityshautomoissa opiskelijat voivat testata liikeideoitaan. Ne palvelevat myös toimivien yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan tarpeita. Ammattikorkeakouluilla on yhteinen yrittäjyysverkosto FINPIN, jonka tehtävänä on edistää yrittäjyyttä. Ylempänä ammattikorkeakoulututkintona voi suorittaa Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelman.

Jos olet kiinnostunut yrittäjyydestä ja yrittäjyysopinnoista, sinun kannattaa ottaa yhteyttä ammattikorkeakoulussasi koulutusohjelmastasi vastaavaan henkilöön tai opintoneuvontaan. Mahdollisuuksia yrittäjyysopintoihin on monia.

Perustettuasi yrityksen sinun kannattaa harkita yrittäjän ammattitutkinnon suorittamista. Tutkinnon avulla saat tukea yrityksesi toiminnan kehittämiseen sen alkuvaiheessa. Yritysjohdamisen erikoisammattitutkinto kannattaa suorittaa, kun yrityksesi on esimerkiksi kansainvälistymässä tai haluat kehittää yritysjohtamisen valmiuksia.

Minkä alan yrityksen perustaisin? Nuorten ajatuksia yrittäjyydestä

N = 417, ikä = 16–29 v.

Naiset:

kodinsisustus- ja muut (erikois)liikkeet
sosiaali- ja terveystalvet
kauneudenhoito ja vaatetus
ravintola ja ruoka sekä matkailupalvelut
eläimet ja luonto sekä elämykset

Miehet:

tekniikka, metalli, rakennus, energian tuotanto
autoilu, kuljetus ja liikenne
tietotekniikka/atk

Neutraali:

asiantuntijakonsultointi, suunnittelu- ja tutkimuspalvelut
kulttuuri-, ohjelmisto- ja mediapalvelut
urheilu, kuntoilu ja liikunta

Lähde:

Paakkunainen, K., "Alkaisinko yrittäjäksi?", 2007.

AMK-tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen 2001–2005 - tilanne 2005 lopussa

Työllisiä	83,7 %
Palkansaajia	81,5 %
Yrittäjiä	2,2 %
Työttömiä	6,4 %
Opiskelemassa	4,4 %
Varusmies	0,1 %
Ulkomaille muuttaneet	1,9 %
Muu	3,5 %

Yrittäjiksi ryhtyi eniten Seinäjoen AMK:sta (5,0 %) ja vähiten Diakonia-AMK:sta ja Humanistisesta AMK:sta (1,0 %) valmistuneet.

Lähde: Amk-kats., www.minedu.fi

CASE

Opinnot, verkostot ja työkokemus siivittivät yrittäjän uralle

Teksti: Riikka Kovala/Suomen Yrittäjät

Turkulainen **Miska Frondelius** kokeili pienimuotoista yrittämistä opiskelukaverinsa kanssa jo ammattikorkeakouluopintojen aikana. Vuonna 2003 valmistunut tradenomi valitsi yrittäjyyden suuntautumisvaihtoehdon, eikä turhaan, sillä kohtuullisen käytännönläheisistä opinnoista on ollut apua yritystoiminnassa.

Frondelius perusti vuonna 2006 **Pinja BNS Consulting Oy:n**, joka tarjoaa sähköisen liiketoiminnan ja digitaalisen viestinnän verkkopalveluja. Yhä suurempi osa bisneksistä koostuu verkkosivujen tekemisestä pk-yrityksille, sivuihin liitetään usein intranettiä, extranettiä ja verkkokauppaa. 32-vuotias it-alan yksinyrittäjä kertoo hänelle ammatinvalinnan olleen luonnekysymys.

- Olen aina halunnut tehdä asioita omalla tavalla ja kokeilla omien ajatusten ja ideoiden kantavuutta.

Pinja BNS eli Frondelius suunnittelee ja seuraa it-projektien läpiviennin asiakasyrityksille ja yrityksen yhteistyökumppani toteuttaa palvelukokonaisuudet. Frondelius pyrkii kasvattamaan yritystään lähivuosina. Kun yhden miehen työpanos ei enää riitä tilausten hoitamiseen, on suunnitelmissa palkata lisää resursseja. Hän kertoo, että pk-yrityksissä panostetaan nyt paljon verkkopalvelujen kehittämiseen.

- Enää ei tehdä pelkästään hyvännäköistä käyntikorttia verkkoon, vaan yritykset miettivät sivuista saatavaa hyötyä. Haluamme keskittyä asiakaisiin, jotka hakevat verkkosivuista lisäarvoa liiketoimintaansa. Tällöin voimme tehdä asiakasta hyödyntäviä ratkaisuja.

Verkostoissa mukana

Opintojen ohessa 90-luvun lopulla Frondelius perusti opiskelukaverinsa kanssa avoimen yhtiön tekemään it-projekteja; liiketoiminta oli harrastuspohjaista ja yhtiö perustettiin ilman suurempia suunnitelmia. Läpi opiskeluajan töitä tehnyt Frondelius kertoo saaneensa eri-

tyisesti liiketalouden perusteiden ja markkinoinnin opinnoista apua yrittämiseen. Opintojen käytännönläheisyys on tärkeää.

*- Opiskeluaihana meillä kävi yrittäjiä luennoimassa. Nyt Turun ammattikorkeakoulun alumnien puheenjohtajuuden kautta käyn itse erilaisissa tilaisuuksissa kertomassa omaa yrittäjän tarinaa, toimitusjohtaja ker-
too tyytyväisenä.*

Finpin, Suomen ammattikorkeakoulujen yrittäjyysverkosto, on käynnistämässä yrittäjä-alumni-toimintaa, jossa kerätään amk-tutkinnon suorittaneita yhteen, Frondelius kertoo. Hän toimii lisäksi Turun seudun Tradenomien ja Kaarinan Nuorkauppakamarin hallituksissa. 90-luvun lopulla hän oli mukana käynnistämässä Varsinais-Suomen Nuorten Yrittäjien toimintaa, mutta perheenisän aika ei riitä kaikkeen. Frondelius kuuluu Suomen Yrittäjiin ja tähtäimessä ovat luotamustehtävät sekä aktiivinen osallistuminen oman yrittäjäjärjestön toimintaan, kun kalenteri antaa myöten.

Tarvitseeko yrittäjä menestyäkseen kokemusta palkkatyöstä vai voiko yhtä lailla yrityksen perustaa suoraan koulun penkiltä, mitä sanoo it-alan yrittäjä Frondelius?

- Olin pankissa töissä kuusi vuotta, aluksi opintojen ohella ja sain sieltä rahoitusalan tuntemusta ja näkökulmaa talouden hoitoon. Uskon myös, että olen saanut arvokasta kokemusta aikaisemmista työsuhteistani. Mutta on tapauskohtaista, kumpi on parempi, olla ensin palkkatöissä vai ryhtyä heti yrittäjäksi.

Aikaa perheelle

Ennakkoluuloista poiketen nuori yrittäjä kertoo pystyvänsä pitämään normaali työajoina kiinni paremmin nyt kuin palkkatöissä, jossa työajat tahtoivat venyä turhan pitkiksi.

- Pystyn itse vaikuttamaan siihen, kuinka paljon minulla on vapaa-aikaa. Työpäivien sovitamisessa korostuu liiketoiminnan suunnittelu.

Yrittäjän sosiaaliturva

Yrittäjän eläkevakuutus YEL on pakollinen

Yrittäjäasemassa oleva henkilö järjestää työeläketurvan itselleen yrittäjien eläkelain, YEL:n mukaan. YEL-vakuutus tulee ottaa kuuden kuukauden kuluessa YEL-toiminnan alkamisesta. Vakuutus on henkilökohtainen ja se otetaan eläkevakuutusyhtiöstä. Yksi vakuutus koskee kaikkea yritystoimintaa.

YEL:n mukaan vakuutetaan liikkeen- tai ammatinharjoittaja, avoimen yhtiön yhtiömies, kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies sekä osakeyhtiön johtavassa asemassa oleva enemmistöosakas. Myös sivutoiminen yrittäjyys on vakuutettava. Eläketurvakeskus voi antaa hakemuksesta vapautuksen vakuuttamisvelvollisuudesta laissa mainituissa tapauksissa.

YEL-vakuutus pitää ottaa, jos

- yrittäjä työskentelee yrityksessä
- yrittäjä on 18–68-vuotias. Vakuuttamisvelvollisuus alkaa 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja päättyy 68 vuoden iän täyttämiskauden lopussa.
- yritystoimintaa harjoitetaan vähintään 4 kuukautta,
- yrittäjän työtulo ylittää vuosittain vahvistetun työtulon (6 186,65 €/v vuonna 2008)
- yrittäjän ansiotulo ei kuulu minkään muun eläkelain piiriin.

Vakuutusmaksut määräytyvät vakuutettavan työtulon perusteella. Ensimmäistä kertaa yrittäjäksi ryhtyvä saa YEL-maksusta 25 prosentin alennuksen neljän vuoden ajan. Vuonna 2008 alkavan yrittäjän YEL-maksu on 15,45 % työtulosta ja muilla alle 53-vuotiailla yrittäjillä 20,6 % työtulosta.

YEL-työtulon suuruus sovitaan vakuutusta tehtäessä. Työtulolla pyritään hinnoittelemaan yrittäjän työpanos. Eläketurvakeskus on julkaissut ohjekirjan työtulon määrittämiseksi eri toimialoilla. Ohjeet löytyvät Eläketurvakeskuksen internet-sivuilta, www.elaketurvakeskus.fi.

Vuodesta 2005 alkaen yrittäjä on voinut jonakin vuonna maksaa suurempaa YEL-vakuutusmaksua ja vastaavasti tietyissä rajoissa joustaa vuotuisesta vakuutusmaksusta 10–20 % alaspäin.

YEL-työtulo kannattaa pitää todellista työpanosta vastaavana, sillä se vaikuttaa laajasti yrittäjän sosiaaliturvaan YEL-vakuutuksen perusteella

maksetaan vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, osa-aika-eläkettä, työkyvyttömyyseläkettä ja työttömyyseläkettä (ennen vuotta 1950 syntyneet). Vakuutukseen sisältyy myös perhe-eläke. Se on myös sairauspäivärahan, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan tai kuntoutusrahan peruste.

Vapaaehtoinen tapaturmavakuutus

Yrittäjien vapaaehtoisessa tapaturmavakuutuksessa käytetään maksujen ja korvausten määräytymisperusteena ns. vuosityöansiota, joka määräytyy samoin perustein kuin YEL-vakuutusten työtulo.

Eläketurva

Eläketurvaa voi myös parantaa vapaaehtoisilla eläkevakuutuksilla. Lisätietoja YEL-vakuutuksesta: Eläke-Fennia, Etera, Ilmarinen, Tapiola, Varma ja Eläketurvakeskus.

Työttömyysturva

Saadakseen ansiosidonnaista päivärahaa on yrittäjän oltava yrittäjien työttömyyskassan jäsen. Jos yrittäjä ei kuulu kassaan, maksaa Kela peruspäivärahaa. Yrittäjän työttömyysturva on jonkin verran erilainen, kuin työntekijällä. Yrittäjä ei voi esimerkiksi lomauttaa itseään. Yrittäjäksi luetaan työttömyysturvan mielessä myös samassa taloudessa asuva perheenjäsen, joka työskentelee yrityksessä. Hänenkin työttömyysturvansa tulee järjestää yrittäjien työttömyyskassan kautta.

Liittyminen yrittäjien työttömyyskassaan edellyttää, että työtulo on vähintään 8 520 € /v (2008). Työtulo vaikuttaa ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan suuruuteen.

Katso lisää:

Suomen Yrittäjäin Työttömyyskassa (SYT) www.syt.fi.

Yrittäjän ystävät

TE-keskukset: www.te-keskus.fi

TE-keskukset tarjoavat monipuolisia palveluja yritystoiminnasta kiinnostuneille, yritystoimintaa käynnistäville ja jo yritystoimintaa harjoittaville. TE-keskuksesta saat esitteitä, oppaita, työkirjoja ja lomakkeita.

yrityssuomi.fi -nettipalvelu: www.yrityssuomi.fi

Yrityksen perustajille, alkaville ja jo toimiville yrityksille on koottu tietoa www.yrityssuomi.fi-nettipalveluun. Info-palvelu opastaa yrityksen perustajaa yritysmuotokohtaisesti antaen tietoa eri yritysmuodoista, perustamisasiakirjoista sekä yritystoiminnan käynnistämisen vaatimista ilmoituksista ja luvista. Tietoa on saatavissa myös yrityksen ja yrittäjien verotuksesta eri yritysmuodoissa.

Toimintansa jo aloittaneelle yritykselle infosta on tietoa mm. työnantaja- ja muista yrityksen toiminnan pyörittämiseen liittyvistä velvoitteista sekä yrittäjän itsensä vakuuttamisesta ja sosiaaliturvasta.

Uusyrityskeskukset: www.uusyrityskeskus.fi

TE-keskusten ohella maanlaajuinen uusyrityskeskusverkosto tarjoaa yrittäjäksi aikoville maksutonta neuvontaa, joka tukeutuu yli 1 300 elinkeinoelämän asiantuntijan osaamiseen. Suomen Jobs and Society ry on 30 alueellisen uusyrityskeskuksen yhteistoimintajärjestö. Uusyrityskeskuksilla on myös hyvää perustamistietoa netissä (perustamisopas).

Patentti- ja rekisterihallitus: www.prh.fi

Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteri on virallinen ja julkinen yritystietorekisteri. Rekisteristä saa koko maan kattavat viralliset tiedot yrityksistä. Yritysten sopimuskumppanit saavat kaupparekisteristä hyödyllistä tietoa mm. yhtiön olemassaolosta, yhtiöjärjestyksestä, edustajista sekä viimeisen tilinpäätöksen toimittamisesta. Yritykset ovat velvollisia ilmoittamaan tietyt tiedot kaupparekisteriin.

Patentti- ja rekisterihallituksen internet-sivuilla www.prh.fi on Yritysten nimet -osio, jossa opastetaan yrityksen nimen valintaan, muuttamiseen ja nimien tutkimiseen. Nimisuunnitteluun kannattaa käyttää aikaa. Hyvä nimi on helppo muistaa ja sen käyttäminen on vaivatonta. Yrityksen nimiä on järkevä käyttää aina vain rekisteriin merkityssä muodossa. Näin asiakkaat, sopimus- ja yhteistyökumppanit löytävät yrityksen helposti. Yrityksen nimen eli toiminimen rekisteröinti antaa yksinoikeuden nimeen koko maassa.

Patentti- ja rekisterihallitus on myös viranomaismainen myös tavaramerkkeihin, mallioikeuksiin patentteihin ja hyödyllisyysmalleihin liittyvissä asioissa.

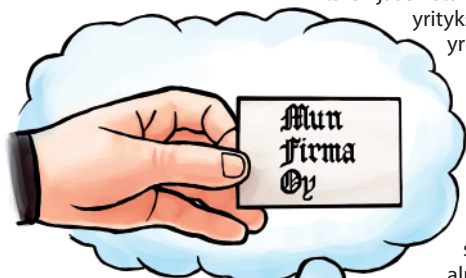
Verottaja: www.vero.fi

Www.vero.fi-sivustolla on uusille yrityksille ja yrittäjille tarkoitettua tietoa paitsi verotuksesta myös yrityksen perustamisesta, ilmoittautumisesta eri rekistereihin, kirjanpidosta sekä eläke-, työttömyysturva- ja vakuutusasioista. Hyviä tietolähteitä ovat myös Arvonlisäverovelvollisen opas ja Uuden yrittäjän vero-opas.

Suomen Yrittäjät: www.yrittajat.fi

Suomen Yrittäjien tärkein tehtäväalue on edunvalvonta eli yhteiskunta-vaikuttaminen. Yrittäjäjärjestö vaikuttaa aktiivisesti siihen, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa toimitaan pk-yritysten ja yrittäjien toimintaolosuhteiden parantamiseksi. Vaikuttamisen lisäksi jäsenyritysten käytössä ovat yrittäjäjärjestön jäsenpalvelut, kuten neuvonta, tiedotus ja koulutus sekä yhteistyökumppaneiden tarjoamat jäsenetutustuotteet.

Yrittäjäjärjestön jäsenrakenne vastaa hyvin suomalaista yritysrakennetta eli jäsenistä valtaosa on alle 10 työntekijän yrityksiä. Jäsenistä puolet on yksinyrittäjiä, joilla ei ole työntekijöitä.

Yrittäjäjärjestö muodostaa maanlaajuisen ja myös eri toimialat hyvin kattavan verkoston yrittäjien keskinäiselle yhteistyölle. Järjestöön kuuluu keskusjärjestön lisäksi 412 paikallisyhdistystä, 21 aluejärjestöä sekä 51 toimialajärjestöä. Jäsenyrityksiä on yli 100 000 – kaikenkokoisia yrityksiä kaikilta toimialoilta kaupan, liikenteen, teollisuuden, urakoinnin ja palvelujen aloilta.

Finnvera Oyj: www.finnvera.fi

Finnvera tarjoaa rahoitusta ja asiantuntemusta yritystoiminnan aloittamiseen liittyviin rahoitustarpeisiin. Finnveran tarjoamia rahoitustuotteita ovat lainat, takaukset ja takuut.

Yrittäjälaina on henkilölle myönnettävä laina ja se on tarkoitettu mm. uuden yrityksen perustamiseen. Pienlaina on tarkoitettu enintään viisi ihmistä työllistävän alkavan tai jo toimivan yrityksen toiminnan rahoittamiseen. Naisyrittäjälaina on tarkoitettu yritykselle, jossa naiset ovat enemmistöosakkaina ja jota yksi naispuolisista omistajista johtaa päätoimisesti. Investointi- ja käyttöpääomalaina on tarkoitettu sekä uusille että jo toimiville yrityksille erilaisten rakennus-, kone- ja laiteinvestointien sekä kasvun aiheuttamien käyttöpääomatarpeiden rahoittamiseen.

Finnveran pientakausta auttaa pk-yritystä lainan saannissa ja nopeuttaa laina- ja takauspäätoiksi. Pientakausta perustuu Finnveran pankkien kanssa tekemään sopimukseen luotto- ja takausjärjestelyistä. Pientakausta on tarkoitettu perustettaville tai enintään 50 henkilöä työllistävillä yrityksillä. Yrittäjä voi kysyä Finnveran takausta omasta pankistaan. Muita Finnveran lainatuotteita ovat kansainvälistymislaina, kehittämislaina, pääomalaina ja ympäristölaina.

Finnvera julkaisee työkirjoja, jotka auttavat liiketoiminnan keskeisten kehittämissuunnitelmien käynnistämisessä ja läpiviemisessä

Tekes: www.tekes.fi

Tekesin rahoitusvaihtoehtoja ovat avustus, laina tai niiden yhdistelmä. Tekes rahoittaa osan projektin kustannuksesta.

Tekes on ottanut käyttöön uuden rahoituksen nuorille innovatiivisille yrityksille. Rahoituksen tavoitteena on nopeuttaa olennaisesti lupaavimpien yritysten kasvua ja kansainvälistymistä. Rahoituksen piiriin voivat hakeutua pienet alle viisivuotiaat yritykset, joilla on innovatiivinen, osaa- tai teknologialähtöinen liikeidea sekä vakuuttavat suunnitelmat sen toteuttamiseen. Myös perustettavat ja vastaperustetut yritykset voivat hakea rahoitusta, mikäli liikeidea on jalostettu riittävän pitkälle asiantuntijoiden kanssa, kuten esimerkiksi Keksintösäätiön, TE-keskuksen ja hautomon toiminnassa.

Keksintösäätiö: www.keksintosaatio.fi

Keksintösäätiö neuvoo ja tukee yksityishenkilöitä ja pieniä yrityksiä keksintötoiminnassa. Säätiön asiantuntemus painottuu erityisesti uusien ideoiden kehittämisen alkuvaiheeseen. Keksintösäätiön rahoitus on riskirahoitusta, jolla pyritään antamaan keksinnölle mahdollisuus päästä tuotteeksi markkinoille. Keksintöjä on mahdollista kehittää ja testata säätiön protopajassa.